

Asikkalan kunta, kaavoitus

kirjaamo@asikkala.fi

Viite: Lausuntopyyntönne 4.8.2022

Asia: Asikkala, Iso-Naappilan ranta-asemakaavan muutos ja laajennus, osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Asikkalan Salon kylässä, Salonsaaren pohjoisrannalla sijaitsevan Iso-Naappilan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennushanke on käynnistynyt kiinteistönomistajien aloitteesta. Kaavan tarkoituksena on luoda edellytykset tilan nykyisen käytön kehittämiseksi, joka nojautuu matkailuun, maanrakennustoimintaan sekä maa- ja metsätalouteen. Lahden museot/Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo lausuu 20.4.2022 päivätystä, TerraPro Oy:n laatimasta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäänöksiä. Toisaalta tiedot alueen muinaisjäänöksistä eivät ole ajan tasalla ja ne tulisi ehdottomasti päivittää: Viimeksi se on ollut muinaisjäänösinventoinnin kohdealueena vuonna 2004 (A. Kehusmaa 2004: Asikkalan arkeologinen inventointi), jolloin inventoinnissa pääasiassa keskityttiin Asikkalan kunnan entuudestaan tunnettuihin kohteisiin. Suunnittelualuetta on tulkittava varsinkin länsiosaltaan potentiaalisena esihistoriallisille (ja myös historiallisen ajan) löydöille: sen läheisyydestä tunnetaan useita rautakautisia kohteita (esim. muinaisjäänösrekisterin kohteet Valkeämäki 1000035367 ja Eerikkilä 2 1000035372) ja myös löytöpaikkoja (esim. Saukkola 1000041860 ja Toukomäki 1000002964). Lisäksi sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee historiallisen ajan kylätontti (muinaisjäänösrekisterin kohde Salo 1000023903) - Päijät-Hämeen alueelta on viime vuosien aikana löytynyt historiallisten kylätonttien yhteydestä lähes poikkeuksetta viitteitä rautakaudesta. On myös huomattava, ettei suunnittelualueelta ole historiallisen ajan kohteita koskaan inventoitu tai tarkastettu (kuten esimerkiksi hiilimiilut, tervahaudat, kaskirauniot). Edellä esitetyn perusteella museo edellyttää suunnittelualueen muinaisjäänösten inventointia kaavahankkeeseen liitettävä selvityksenä. Inventoinnissa painoalueena ovat muuttuvan maankäytön alueet, erityisesti uudet ja/tai rakentamattomat rakennuspaikat ympäristöineen - näiden lisäksi on kuitenkin huomioitava myös muut muinaisjäänösten kannalta lupaavat alueet.

Inventoinnin voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohdasta Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen). Inventoinnin on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset niin tutkimuksen, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Alueellinen vastuumuseo valvoo suoritettavia tutkimuksia ja niiden riittävyttä. Inventoinnin raportti on lähetettävä museolle arvioitavaksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Suunnittelualue sijaitsee Päijänteen Salonsaarella ja koskettaa yksityisessä omistuksessa olevia tiloja Iso-Naappila sekä Murrinmäki ja Toivola. Alueen etelä/lounaisosa kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen Salonsaaren kulttuurimaisemaan, joka edustaa Etelä-Päijänteen viljelyseudun maisematyyppiin kuuluvaa vanhaa viljelysmaisemaa saarimiljöössä (Päijät-Hämeen rakennettu kulttuuriympäristö, Wager, H. 2006, Päijät-Hämeen liitto). Sitä koskee maakuntakaavassa suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen*. Salonsaaren kyläalue on lisäksi määritelty paikallisesti arvokkaaksi. Osalla tilaa Iso-Naappila on voimassa Iso-Naappilan rantakaava (nykyisin ranta-asemakaava). Osa tilasta Iso-Naappila sijaitsee kaavoitettavan alueen ulkopuolella. Ranta-alueella on voimassa Päijänteen ranta-alueiden oikeusvaikutteinen osayleiskaava.

Iso-Naappilan, Murrinmäen ja Toivolan tilojen kulttuurihistorialliset arvot tulee selvittää mahdollisten suojelumerkintöjen ja kaavoituksen tueksi. Myös kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alueiden suojelutarpeet tulee selvittää kaavoituksen yhteydessä. Alueellinen vastuumuseo esittää, että kaavaselostukseen inventoidaan/kuvataan tarkemmin suunnittelualueen rakennuskanta ja sen historia. Asikkalassa ei ole toistaiseksi inventoitu ns. moderneja, viime sotien jälkeisiä kulttuuriympäristöjä. Selvitys on siis toteutettava asemakaavatyön yhteydessä, jotta kaavan vaikutuksia voidaan rakennetun kulttuuriympäristön osalta arvioida (MRL 9 §). Alueelliselta vastuumuseolta voi pyytää tarvittaessa ohjausta asiassa.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

LAHDEN MUSEOT

Lahti City Museums

Lausunto

8.9.2022

Alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
rakennustutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi Museovirasto, Hämeen Ely-keskus